

Adelaidės Lietuvių

ŽINIOS

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical

Nr. 10

Adelaidė, 15.XI.1960.

I Metai

ADELAIDĖS LIETUVIŲ SĄJUNGOS PENKMETIS

Ryšium su šitomis sukaktuvėmis
Sąjungos Valdyba
SVEIKINA

visus Sąjungos narius ir visus tuos mielus tautiečius, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie A.L. Sąjungos įsteigimo, jos sustiprinimo ir jai pavestų tikslų realizavimo.

Isteigimas ir tikslai

Atrodo, kad dar taip neseniai, būtent, 1955 m. lapkričio 6 d., A.L.B. Adelaidės Apylinkės Valdybai sušaukus, rinkosi adelaidiškiei į Steigiamąjį Adelaidės Lietuvių Sąjungos susirinkimą.

Steigiamasis susirinkimas apsvarstė ir priėmė Organizacinio Namų Statybos komiteto paruoštus įstatus, kuriais iš Sąjungos buvo reikalaujama: "Parūpinti lietuvių bendruomenei Pietų Australijoje patalpas ir priemones sportui, pramogoms, pasilinksminimams, poilsiui, socialinei ir kultūrinei veiklai".

Išrinktoji Sąjungos Valdyba, kuri jurėjo tuojau imtis istatais reikalaujamų uždavinių įgyvendinimo, paveldėjo labai mažai - £75 iš ankščiau veikusio Komiteto. Tačiau tuoj buvo išdirbtas lėšų telkimo planas, o atsiradę pasiryžėliai tuojau kibo į patį sunkiausią darbą - aukų telkimą. Valdyba negalejo parūpinti talkininkams nei Adelaidėje gyvenančių lietuvių pavardžių, nei adresų, neš pati jų neturėjo. Tačiau nepalaužiamas užsispyrimas ir pasišventimas kliūtis nugalėjo; aukos pradėjo plaukti. Valdyba iš savo pusės iplaukas

didino įvairiais parengimais ir pajamos, bendrai paėmus, buvo po £100 per mėnesį.

Tinkamų patalpų ieškojimas.

Tinkamų patalpų ieškojimas truko gana ilgai. Pirmų numatytų pirkti namų (Young st. Wayville) nupirkti nepavyko, nes už akių užbėgo kaimyninio garažo savininkas. Bet nera to blogo, kas neišeitų į gerą. Anų namų šiandien turbūt niekas nesigaili: permaži ir ne pramoniniam rajone.

Po to buvo bandytas kitas kelias - gauti iš bet kurios savivaldybės sklypą žemes ilgametės nuomos teisėmis ir statyti ant jo - bendruomenei tinkamus namus. Tik iš Woodville savivaldybės buvo gautas palankus atsakymas, tačiau pasitarimų metu, susipažinusi su mūsų įstatais, savivaldybė pareikalavo juos pakeisti ta prasme, kad į sąjungą galeėtų įstoti bet kurios tautybės asmenys. Ši sąlyga buvo nepriimtina ir pasitarimai nutrūko.

Nevykstant surasti tinkamų patalpų, visoj akcijoje galima buvo pajusti tam tikrą stagnaciją. Aukos beveik sustojo plaukti; visuomene norėjo žinoti, kas bus daroma su surinktais pinigais, kurių jau tada buvo apie £2000.

Sąjungos Valdyba dar labiau padidino patalpų ieškojimo akciją, užaliarmavo nekilnojamo turto vaizbūnus-agentus ir jų pagelba, pagaliau, pavyko surasti dabartinius Lietuvių Namus. Jie atrodo tinkamiausi ir ties jais apsistota.

Namai nupirkti.

Visuotinis Sąjungos susirinkimas jau ankščiau buvo sudaręs specialią namams pirkti komisiją, veikiančią kontakte su sąjungos valdyba. Jos buvimas žymiai sutrumpino visą namų nupirkimo procedūrą, nors vistiek praejo nemaža laiko deryboms, nuomonių skirtumams išlyginti ir t. t. Pagaliau įvyko paskutinis Valdybos ir namų pirkimo komisijos posėdis, paskutinės diskusijos ir nutarimas: **NAMUS PIRKTI**. Tą nutarimą vėliau Sąjungos ir bendruomenės susirinkimas patvirtino.

Po Adelaidės Lietuvių Sąjungos įsteigimo, šis nutarimas Adelaidės lietuvių bendruomenėje laikytinas pačiu svarbiausiu, nes juo remiantis įgyti Lietuvių Namai, kurie, patikrindami bendruomenei taip būtinas patalpas, pačiai sąjungai davė veikimo ir plėtimosi impulsą.

1957 metais, Lietuvių Namus nupirkus, prasidėjo susitelkimo ir tvarkymosi laikotarpis.

Jis vyko be mažesnių sukrėtimų ir daug sklandžiau.

Namų tvarkymas ir turto didinimas.

Pradžioje namai nebuvo laisvi; pagal sutartį namai sėkmadieniais buvo nuomojami buvusiems savininkams, kas sunkino bendruomenės reikalų tenkinimą. Valdybos taktika ir palankiai susidėjusios aplinkybės išstūmė nuomininką prieš termino pusę. Tapome pilni, bet pliki šeimininkai, be baldų, be inventoriaus.

Pirmas inventoriųs - 200 kėdžių, 20 stalų ir rašomosios lentos Savaitgalio mokyklai buvo nupirktos tuojau pat. Inventoriaus išsigijimą palengvino padidėjęs aukų plaukimas.

Salės tvarkymas prasidėjo tada, kai pusšimtis vyrų išardė buvusių savininkų (vienos religinės sektos) "altorių" ir įrengė sceną. Toj vietoj iškilo du mūsų tautos simboliai: Kryžius ir Vytis.

Į Lietuvių Namus, kaip į avių bitės, suskrido visos lietuvių organizacijos bei institucijos. Savaitgalio Mokykla, "Lituania" choras, skautai, sportininkai, tautinių šokių grupė, kultūrininkai, o taip pat namų savininke - Apylinkės Valdyba su savo padaliniais - Moterų Sekcija ir A. L. Sąjunga.

Minėjimai, susirinkimai, koncertai, sportinės varžybos, šokiai, baliai - viskas Lietuvių Namuose. Čia visas mūsų tautiniai kultūrinis, visuomeninis bei sportinis veikimas.

1958 m. S-gos Valdyba nupirko dalį kaimynio sklypo. Iškilus lietuvių parapijos steigimo klausimui, bendrame Apylinkės Valdybos, Carito ir L.S-gos Valdybos posėdyje iš S-gos Valdybos pusės buvo pasiūlyta ant šio nupirkto sklypo statyti lietuvišką bažnyčią, tačiau, kapelionui nesutikus, Valdyba toj vietoj įrengė sporto aikštę ir "Vyties" klubo dešimtmečio proga ją perleido naudotis mūsų šauniems sportininkams.

1959 m. prie Lietuvių Namų buvo pristatyti 4 kambariai, kurie žymiai pagerino veikimo sąlygas visoms lietuviškoms organizacijoms.

1960 m. nupirkta likusioji kaimyninio sklypo dalis su namu iš penkių kambarių ir virtuvės. X

Visa tai įvykdyta sumokant metinius skolų ratus. Žinoma, tiems praplėtimams ir naujo turto išsigijimui teko užtraukti papildomą paskolą, bet ji nesudare ne trečdaliao turto vertės.

Dideja bendruomenės turtas, noriau aukoja ir visuomenė. Paskutiniaisiais daviniais, šiemet jau surinkta £1200, t.y. £200 daugiau, negu pernai. (Pabaiga kitam numeryje)

V. Raginis.

SPRĘSKITE TAI PATYS

Š.m. spalio 20 d. P. A. Lietuvių Katalikų Draugijos Taryba išleido "Informaciją", skirtą teisinti kun. J. Kungio bandymus perkelti Adelaidės Savaitgalio Mokyklą į Katalikų Centrą ir pulti tiek "Adelaidės Lietuvių Žinias", tiek ir visus tuos asmenis bei organizacijas, kurios nesvyruodamos pasipriešino kun. Kungio žygiams ir pasmerkę jo naudojamas priemones suniūkinėti mokyklą.

"A. L. Žinių" redakcija negali nieko nei pridėti, nei atimti iš tos medžiagos, kuri ligšiol tilpo. Redakcija tik suregistravo faktus, paskelbė oficialius bendruomeninių organizacijų nutarimus ir autentiškus pareiškimus.

Ryšium su "Informacijos" pasirodymu, redakcija nori tik vieno, kad adelaidiškiei, pasiėmę "A. L. Žinias" ir "Informaciją", abu leidinius dar kartą nuodugniai perskaitytų. Lyginant abiejuose leidiniuose tilpusią medžiagą, kiekvienam bus lengviau nustatyti, kur yra pateikti faktai ir kur naudojami vien tušti žodžiai, kad nuslepti tikrą įvykių eiga ir iškreipti faktišką padėtį. Iš tų palyginimų bus galima matyti, kas ir ką šmeižia, kam buvo padaryta skriauda ir kas žodžiuose kaip ir darbuose nepaiso padorumo.

R e d a k c i j a

PRO DOMO SUA

Kalbėsiu tik savo reikalu ir visa kaltė už žemiau pareikštas mintis tekrinta ant mano pečių.

Laikydamosi išbandyto metodo - pirmiau sudrumsti vandeni, o paskui meškerioti - "Informacijos" redakcine kolegija, vos tik pradėdama pūsti dūmus, tuojau pristatė mane visuomenei, kaip taikaus ir vieningo sugyvenimo priešą, kuris netgi nepriėmęs jų ištiestos rankos.

O reikalai, ištikrųjų, buvo šitokie:

Pradėję "krikščionišką" Adelaidės visuomenės škaldyką, Pusdešris, Binkevičius, Zarcinas ir porą kitų panašaus kalibro "publicistų", labai megstančių pasirašinėti slapyvardėmis, kartu pradėjo "Tėviškes Aiduose" donkichotiškai pulti išsigalvotus savo priešus. Jie pasigardžiudami maiše su purvais adelaidiškius ir Adelaidėje veikiančias bendruomenines organizacijas. Ir visą tą puolimą jie nutarė vadinti polemika, nors niekas su jais nepolemizavo. Niekas nė negalvojo atsakinėti į tuos puolimus, pilnus nesąmonės, pagiežos ir tulžies. Tačiau patys "publicistai" bijojo, kad gali kas nors ankščiau ar vėliau iškelti viešumon tikrąją jų plūdimų prasmę. Norė-

damas save ir savo kolegas nuo to apsaugoti, žurnalistas J. Binkevičius, Pr.Pusdešrio palaimintas, išsiuntinėjo kaikiuriems adelaidiškiams, jų tarpe ir man, kvietimą tartis, kad ...pagaliau būtų sustabdyta polemika.

Tai buvo ryškus apsisaugojimo metodas tų veikėjų, kurie patys muša ir patys rekia. Toj pusderiškai zarcininej polemikoje nedalyvavau ir visai nemaniau dalyvauti. Buvau ir esu ištikinęs, kad vieną dieną jie patys išsimurzins savo drėbiamu purvu, kitiems prie to ne piršto neprikišant. Kiek žinau, į tas jų "polemikas" niekas kitaip galvojančių neišijungė ir jų kviestam pasitarime nedalyvavo.

Informuodamas visuomenę vienu ar kitu klausimu, tesiremiu tik faktais ir, kiek galėdamas, juos tikrinu. Nepaškalbiau nė vieno rašinio prisidengęs slapyvarde ir už visa, ką rašiau, imuosi absoliucią atsakomybę. Nenoriu būti klaidinamas ir nenoriu kitų klaidinti, tačiau niekada nesusvyruosiu viešai iškelti tiesos, nors ji kai kam ir akis badytų.

=====

Kaip daugelis adelaidiškių, taip ir aš, gerbiau ir gerbiu kun.Dr.P.Jatulį. Jis man ir šiandien pasiliko tikro dvasininko pavyzdys. Likėdamas, jog kun.Kungys irgi bandys laimėti adelaidiškių širdis, atvirai pareiškiau savo norą, kad jis eitų kun.dr.P.Jatulio keliais. Tiesa, tai pareiškdamas, žinojau, kad norint šiais keliais eiti, reikia turėti išugdytą asmenybę ir tvirtą charakterį, bet, deja, visai nenujaučiau, kad tie pageidavimai taip stipriai sukrės kun.J.Kungi, kuris ir po dviejų metų negali jų pamiršti. O man vistiek atrodo, kad kun.dr.P.Jatulio keliai nebuvo blogi.

Kun.J.Kungį pažįstu dar iš Vokietijos laikų. Gyvenome drauge vienoj kolonijoje. Ir aš buvau pirmas, kuris atvirai pasidžiaugiaučiau sužinojęs, kad jis skiriamas į Adelaidę, vėliau, deja, pirmas bene ir nusivyliau, kai jis tapo irankiu skaldymo meisterių rankose. Dabar jie jį gina, parūpina jam iškilmingai, gal ir su priesaika, pasirašytus paliudijimus, kad "10 metų dūkrėlė... pasakojo mačiosi salėje tarp velnių nupieštą ir kunigėlį", bet vieną dieną jie pasakys jam:

- Mauras savo atliko, mauras gali išeiti.

=====

Savaitgalio Mokyklos tėvų susirinkime aš padariau savo pasiūlymus. Tėvai buvo laisvi juos priimti arba atmesti. P.

15.XI.1960.

Adelaidės Lietuvių Žinios

6 psl.

Kubilius ar kas nors kitas taip pat galėjo laisvai padaryti savo pasiūlymus. Neabejoju, tėvai būtų juos svarstę, o gal ir priėmę. Lygiai taip pat iš Tarybos Centro kartu su Kubiliu galėjo į susirinkimą atvykti ir kun. Kungys. Tėvai būtų mielai jį išklause. Bent susirinkime jis galėjo sueiti asmeninį kontaktą su mokyklą lankančių vaikų tėvais, išdėstyti jiems savo nusistatymą ir siūlyti, kad jie perkeltų savo vaikus į kitas, jo parinktas patalpas. Visi žinome, kad asmeninis kontaktas net priešus yra sutaikęs, o tarp susirinkime dalyvavusių mokinių tėvų buvo daug tokių, kurie ligtol dar iš širdies rėmė kun. Kungį.

Nei p. Kubiliui, nei kam kitam nederėtų (nors tai jiems ir labai naudinga) supdakti religijos su bendruomeniniu gyvenimu. Aiškiai skiriu Bažnyčią nuo Bendruomenės ir religinius įsitikinimus nuo bendruomeninio sugyvenimo pajautimo. Niekas nekovoja nei prieš Bažnyčią nei prieš religinius atskirų bendruomenės narių įsitikinimus. Blogybė glūdi tame, kad religinis įsitikinimas piktnaudojamas partinio kromelio ambicijoms patenkinti. ir kad katalikiškumas pasveriamas vien šilingais.

Ne mano pareiga saugoti autoritetą tų, kurie patys jo nesaugoja, kurie nesilaiko bendruomenei duoto žodžio, aiškiai skaldo koloniją ir tais savo skaldymo veiksmais yra nueję taip toli, kad daugumos akyse tapo persona non grata.

== == == == == == == ==

LKD Taryba (o jos tarpe yra dalis žmonių, nuoširdžiai trokštančių takaus sugyvenimo), mano supratimu, "Informacijos" kolegijos suredaguotas lekcijas turėjo atskaityti saviems "publicistams", nes kaip tik jiems etikos labiausiai ir trūksta.

Suprantu, kad partijos drausmė neleido kaikiuriems Tarybos nariams atmesti kolegijos "kūrybos", nors jie jai ir nepritarė, tačiau lenkiu galvą prieš tuos, kurie nusprendė geriau nepasirašyti po tokia kūryba negu eiti prieš savo nusistatymą.

Vl. Radzevičius

- - - + + + - - - -

SPORTAS ADELAIDĖJE

Sportininkų šventė.

Dalyvaujant gan gražiam adelaidiškių būriui, Lietuvių Namų sporto aikštėj spalio 30 d. krepšininkai sužaidė ketverias krepšinio rungtynes, šalėje pademonstravo stalo teniso žaidimą ir P.Savenis davė šachmatų simūtaną ant penkių lentų (visas partijas laimejo).

Krepšininkai buvo suskirstyti į tris komandas pagal jų ūgį. Vyrų grupėj laimejo "vidutiniai"; sutikę ypač stiprų "mažiukų" pasipriešinimą. Mergaičių laimetojom pasiliko "mažiukes".

Didelis vėjas, neįprastos sąlygos, sutrumpintas laikas ir maišyti sąstatai trukdė išvystyti aukštesnį žaidimo lygį, bet kovingumo, ypač "mažiukams-kėms" netrūko.

Už klubo spalvų kappinėlius aukomis ir už parduotus šalčius gėrimus gauta £18.0.0. pelno. Šią sumą dar papildė p. Dičiūnas £2 auka.

Visiems aukotojams ir dalyviams nuoširdus ačiū. Ypatin-ga padėka priklauso sportininkui-veteranui A.Merūnui, kurio iniciatyva ši sportininkų šventė ir įvyko.

Skautai parūpino susirinkusiems sportininkams ir svečiam vietoje kepamų "čiopsų".

Labai sėkmingai praėjo ir p.Janavičienės suorganizuota loterija ir jos pelną ši nuoširdi Lietuvių Namų rėmėja ir jų garbės narė, paskyrė Lietuv. Namų reikalams. Suma tikrai už save kalbanti - £70.

Visą laiką veikė Moterų Sekcijos bufetas.

Tinklinis

Vyrų tinklinio komanda, laimėjus prieš Estonia be rungtynių, vienu latviu papildytą estų komandą draugiškose rungtynėse nugalėjo 15-10 ir 15-12 rezultatu. Ukrainiečių Lion buvo sumušta po atkaklių trijų setų rungtynių santykiu 14-16; 16-14 ir 15-4. Žaidė Visockis, Ignatavičius, Petkūnas, Rakauskas, Merūnas, Alkevičius, Gumbys ir Kapočiūnas su Dalgaliu.

Mergaitės, susitikusios su stipria latvaičių ALS komanda, pirmam sete tiesiog neteko žado ir neparodė jokio pasipriešinimo, pralaimėdamos 0-15. Antrą setą sužaidė gerai 10-15. Prieš Ventą laimėjo 15-9; 10-15 ir 15-3.

Už mergaičių komandą žaidė M.Kelertaitė, M.Šiukšterytė, G.Kitienė, O.Kelertaitė ir L. ir R.Andriūšytės.

KURIAMOS LIETUVIŠKOS ŠEIMOS

Š.m.lapkričio 26 d. 4 v.p.p. Pasionistų Vienuolyno Bažnyčioj susituokia Renata Reisonaitė su Romualdu Urmonu. Šis vienuolynas yra tam pačiam Glen Osmond priemiesty, kur gyvena ponai Reisonai.

Š.m. lapkričio 19 d. Melbourne susituokia adelaidiškė Elena Dubulskytė su Viktoru Baltučiu. Jaunavedžiai apsigyvens Adelaidėje.

Adelaidiškė Irena Gudaitytė Brisbenėj susižiedavo su V. Stankūnu.

LITUANIA CHORO KONCERTAS

Ši šeštadieni, lapkričio 12 d. 8 val. vakare Lituania choras Lietuvių Namuose rengia savo koncertą. Adelaidiškiam bus proga pasigėrėti tom dainom, kurias mūsų choras nusistatęs dainuoti Pirmoj Australijos Lietuvių Dainų Šventėj Sydneyj. Visiem lietuviškos dainos mėgėjam ir choro bičiuliam tai bus tikra šventė.

Po koncerto įvyks pagerbimo pobūvis didelei Lietuvių bičiulei Miss Dorothy Oldham. Kas dar neužsirašė jame dalyvauti, pabandykit skambinti p. Zamoiskiui (F 3136) arba p. Dundai (UL 7522).

A. L. SAJUNGOS GEGUŽINĖ

Ši sekmadieni, lapkričio 13 d. National Parke, įprastoj vietoj Adelaidės Lietuvių Sąjunga organizuoja linksmą gegužinę. Atsilankyti kviečiami visi adelaidiškiei.

Kalnuose tarp medžių bus galima linksmai praleisti sekmadienio popietę vaišinantis Moterų Sekcijos bufetu ir gaidinantis šaltu alučiu.

Svečių gegužinės vietoje jau bus laukiama nuo pusės pirmos. Tad tuoj po pamaldų tiesiai į National Park!

Visų laukia A. L. Sąjungos Valdyba

- - - 0 0 0 - - -

Kitam numeryje bus paskelbti aukotojai "A. L. Žinioms", o taip pat ir tie asmenys, kurie atsiliepė į "Vyties" prašymą paremti sportininkų kelionę Sydneyj.

REDAKCIJA:

21 Selby St., Grassmere, S. A.

LF 5945

ADMINISTRACIJA:

56 Edward St., Norwood, S. A.

31-2712